

KLIIMAMINISTEERIUM

KAVAND

Lisa 3 (ajakohastatakse)

METSANDUSE ARENGUKAVA 2035 MÕÕDIKUTE METOODIKA

Kliimaministeerium
Tallinn 2026

Sisukord

1. Eesmärk ja üldpõhimõtted	3
1.1. Üldpõhimõtted:	3
2. Lühendid, asutused	4
3. Üld- ja alaeesmärkide mõõdikud.....	4
3.1. Mõõdikute metoodika.....	5
3.1.1. Metsamaa pindala (tuhat ha)	5
3.1.2. Erametsade uuendamise osakaal erametsade uuendusraiete ja halva tervisliku seisundi tõttu raiutud alade pindalast (%)	5
3.1.3. Hooldusraiete pindala (% / viie aasta keskmisena).....	6
3.1.4. Paranenud või soodsas seisundis loodusdirektiivi metsaelupaikade ja ohustatud metsaliikide arv.....	6
3.1.5. Halva tervisliku seisundi tõttu lageraiesse hinnatud puistute pindala (ha/a).....	6
3.1.6. Turbe- ja valikraiete pindala suhe lageraie pindalasse (%)	7
3.1.7. Lisandväärtuse maht ühe töötaja kohta (tuh €/a)	7
3.1.8. Puitu töötleva tööstuse teadus- ja arendustegevuste kulude osakaal sektori lisandväärtusest (kolme aasta keskmisena, %)	7
3.1.9. Riigimetsa külastatavus (mln külastust aastas RMK külastustaristul).....	8
3.1.10. Kohalikest arengusuundumustest ning vajadustest vahetult mõjutatud metsamaa pindala (ha)	8
3.1.11. Osakaal kihelkondadest, kus ajaloolised looduslikud pühapaigad on inventeeritud (%)	8

1. Eesmärk ja üldpõhimõtted

Vabariigi Valitsuse määrus¹ sätestab valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise korra. Valdkonna arengukava lisana esitatakse ülevaade mõõdikute metoodikast ja allikatest.

Arengukava elluviimist juhitakse ja seiratakse Kliimaministeeriumi poolt igal aastal koostatava elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programmi alusel, mis on osa riigi tegevuspõhisest eelarvesüsteemist.

Käesolev lisa kirjeldab MAK2035 mõõdikute arvutamise põhimõtteid, andmeallikaid ja mõõtmise sagedust. Lisa eesmärk on tagada, et mõõdikute muutus ajas oleks võrreldav ning aruandlus üheselt mõistetav. Mõõdikute metoodika kirjeldamine on vajalik ka mõõtmistulemuste täpsuse ja järjepidevuse tagamiseks.

Mõõdikute väärtusi ajakohastatakse vastavalt nende aluseks olevate andmete avaldamisele ja kättesaadavusele.

1.1. Üldpõhimõtted:

- **Mõõdikute loogiline hierarhia.** Üldeesmärgi mõõdik on üldjuhul regulaarselt (vähemalt kord aastas) jälgitav mõjumõõdik. Enamasti kasutatakse kuni kolme üldeesmärgi mõõdikut. Alaeesmärgi mõõdik on üldjuhul regulaarselt (vähemalt kord aastas) seiratav mõjumõõdik või erandkorras tulemusmõõdik; eelistatult on üldeesmärgi ja alaeesmärkide mõõdikud omavahel seostatavad (alaeesmärkide mõõdikud annavad sisendit üldeesmärgi mõõdikule).
- **Mõõtmise sagedus.** Põhimõte on ajakohastada mõõdikuid võimalusel vähemalt kord aastas kooskõlas strateegilise planeerimise käsiraamatus toodud ootusega. Praktikas sõltub ajakohastamise sagedus andmeallika tootmistsüklist ja avaldamise viitajast:
 - **SMI (statistiline metsainventuur):** SMI eripärast tulenevalt (andmete kogumise ja koondhindangute avaldamise tsükkel) ajakohastame SMI-põhiseid mõõdikuid **uue kättesaadava SMI hinnangu avaldamisel**, mis on üldjuhul ligikaudu **1,5 aasta** tagant. Aastases tulemusaruandluses esitatakse SMI-mõõdikute puhul **viimane kättesaadav andmeperiood** ning vajadusel lisatakse märkus viitaja ja võrreldavuse kohta.
- **Algtasemed ja aruandeperioodid.** Mõõdikute algtasemed ja aruandeperioodid võivad mõõdikute lõikes erineda (nt metoodika muutuse tõttu, andmete varasema mittetalletamise tõttu või juhul, kui aruandlusperioodid ei kattu täielikult arengukava perioodiga). Sellisel juhul tuuakse metoodikas ja tulemusaruandluses selgelt välja kasutatud ajavahemik, algtase ning võrreldavuse piirangud.
- **Metoodika muutuste käsitlemine.** Kui mõne mõõdiku metoodika muutub (või ei järgi varasemat metoodikat), selgitatakse tulemusaruandes metoodika muutust ja selle mõju võrdlusandmetele. Muudatust põhjendatakse ja kajastatakse metoodika lisamaterjalides, ilma et see eeldaks arengukava muutmise algatamist.
- **Avaldamise põhimõte.** Mõõdikute väärtused avaldatakse üldjuhul viimase kättesaadava andmeaasta või -perioodi põhjal. Kui andmeallika viitaeg on pikk (sh SMI), tuuakse see läbipaistvalt välja.
- **Esitusviis ja ümardamine.** Protsentmõõdikud esitatakse üldjuhul ühe kümnendkohani, pindalad hektarites täisarvuna ning külastatavus ja suured mahud sobiva ümardusega.
- **Sihttaseme sümbolid (tabelis 2).** ↑ (suurendada), ↓ (vähendada), ≈ (säilitada), ≈↑ (säilitada ligikaudu samal tasemel või mõõdukalt suurendada).
- **Koordineerimine, analüüs ja juhtimistsükkel.** Kliimaministeerium koordineerib mõõdikute andmete kogumist, koondab mõõdikute analüüsi ning esitab selle aruteluks juhtkomisjonile. Kui mõne mõõdiku areng viitab kõrvalekaldumisele seatud sihttasemest või soovitud suundumusest, hinnatakse koostöös asjakohaste osalistega kõrvalekalde võimalikke põhjuseid

¹ [Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord](#)

ning vajadusel tehakse ettepanekuid arengukava tegevussuundade või rakendamise korralduse muutmiseks.

2. Lühendid, asutused

- SMI – statistiline metsainventuur²
- KAUR – Keskkonnaagentuur
- KeA – Keskkonnaamet
- KliM – Kliimaministeerium
- SA – Statistikaamet
- RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus
- MKE –metsakaitse ekspertiis

3. Üld- ja alaeesmärkide mõõdikud

Perioodiks 2026–2035 on välja valitud suurimat tähelepanu vajavad mõõdikud (tabel 1), mis aitavad jälgida arengukavas püstitatud sihtide täitmist ajas.

Tabel 1. Üld- ja alaeesmärkide mõõdikud

Mõõdik	Algtase	Sihttase	Allikas
ÜLDEESMÄRK: Eesti metsandus on kestlik			
1. Metsamaa pindala (tuhat ha)	2350,6 ³	≈↑	KAUR (SMI)
2. Erametsade uuendamise osakaal erametsade uuendusraiete ja halva tervisliku seisundi tõttu raiutud alade pindalast (%)	45,7 ⁴	50	Ekspert hinnang (KAUR, KeA)
3. Hooldusraiete pindala (%/viie aasta keskmisena)	55,5 ⁵	≈↑	KAUR (SMI)
Alaeesmärk: metsandus aitab tagada metsaökosüsteemide ja nende elurikkuse püsimise, leevendab kliimamuutusi ning kohaneb kliimamuutuste mõjuga			
1. Paranenud või soodsas seisundis loodusdirektiivi metaelupaikade ja ohustatud metsaliikide arv	3/22 ⁶	5/28	KLIM, KAUR
2. Halva tervisliku seisundi tõttu lageraiesse hinnatud puistute pindala (ha/a)	2 491 ⁷	↓	KAUR
3. Turbe- ja valikraiete pindala suhe lageraie pindalasse (%)	14,4 ⁸	↑	KAUR (SMI)
Alaeesmärk: metsasektor on majanduslikult konkurentsivõimeline			

² Statistiline metsainventuur (SMI; ingl National Forest Inventory, NFI) on valikuuring, mille raames mõõdetakse üleriigiliselt proovitükke. Saadud andmete ja statistiliste meetodite alusel koostatakse metasaressursi üldistatud hinnangud kogu Eesti kohta. Mõõdikute tasemetel esitamisel kasutatakse allikana Keskkonnaagentuuri koostatud [SMI Tableau vaadet](#). Seejuures tuleb tähele panna, et SMI esitab raieandmed viie raiehooja keskmisena.

³ [SMI, Keskkonnaagentuur, 2025](#), tabel 2 (2024. a)

⁴ KeA ekspert hinnang

⁵ [SMI 2024](#), lk 59

⁶ [Loodusdirektiivi artikkel 17 aruanne 2019-2024](#)

⁷ [Statistikaamet. Hukkunud puistud maakonna järgi](#)

⁸ [SMI 2024](#), lk 57

1. Lisandväärtuse maht ühe töötaja kohta (tuh €/a)	39,6 ⁹	60,9	SA
2. Puitu töötleva tööstuse T&A kulude osakaal sektori lisandväärtusest (kolme aasta keskmisena, %)	0,37 ¹⁰	0,59	SA
Alaeesmärk: metsandus on kaasav ning arvestab sotsiaalsete ja kultuuriliste väärtustega			
1. Riigimetsa külastatavus (mln külastust aastas RMK külastustaristul)	2,9 ¹¹	≈	RMK
2. Kohalikest arengusuundumustest ja vajadustest vahetult mõjutatud metsamaa pindala (ha)	56 792 ¹²	≈	KAUR
3. Osakaal kihelkondadest, kus ajaloolised looduslikud pühapaigad on inventeeritud (%)	52 ¹³	100	Muinsuskaitseamet

3.1. Mõõdikute metoodika

3.1.1. Metsamaa pindala (tuhat ha)

Sisu: Eesti metsamaa kogupindala (kõik omandivormid), esitatakse tuhandetes hektarites.

Algtase: 2024. aasta metsamaa kogupindala.

Sihttase: aastaks 2035 on eesmärk, et metsamaa pindala püsib vähemalt praegusel tasemel või suureneb.

Arvutus: metsamaa pindala hinnang SMI alusel; esitatakse viimase kättesaadava andmeaasta väärtus.

Sagedus: üks kord ~1,5 aasta tagant (andmete avaldamise viitaeg sõltub SMI tulemuste kinnitamisest).

Algallikas: [SMI](#), [Keskkonnaagentuur](#), tabel 2.

3.1.2. Erametsade uuendamise osakaal erametsade uuendusraiete ja halva tervisliku seisundi tõttu raiutud alade pindalast (%)

Sisu: näitab, kui suur osa uuendusraiega majandatud erametsade alast, sealhulgas halva tervisliku seisundi tõttu raiutud alast, on uuendatud.

Algtase: KeA ja KAUR-i eksperthinnang, mis põhineb SMI raiehindangule ning turustatud taimede ja seemnete keskmisel kogusel perioodil 2017–2023.

Sihttase: perioodi 2029–2035 keskmine. Eesmärk on uuendada vähemalt pool aladest, kus on tehtud uuendusraie või mis on raiutud halva tervisliku seisundi tõttu. MAK2020 eesmärk oli suurendada erametsade uuendamise osakaal 40 protsendini.

Arvutus: näitaja arvutamise aluseks on KAUR-i eksperthinnang raiealade pindala kohta ning KeA-le esitatud andmed turustatud taimede ja seemnete koguste kohta.

Sagedus: kord aastas.

Algallikad: KeA ja KAUR-i eksperthinnang: metsauuenduse iga-aastane hindamistulemus

⁹ SA [EM001](#)

¹⁰ SA [TD024](#) ja [EM001](#)

¹¹ [RMK faktid ja numbrid](#), 2025

¹² KAUR-i eksperthinnang

¹³ [2021. aasta Muinsuskaitseameti aastaraamat](#)

3.1.3. Hooldusraiete pindala (% / viie aasta keskmisena)

Sisu: näitab, kui suur osa metsamaa raiete pindalast moodustavad metsa kasvukäiku, elujõulisust ja vastupidavust toetavad hooldusraied. Näitaja hõlmab valgustus-, harvendus- ja sanitaarraiet.

Algtase: viie aasta keskmine raiete maht metsamaal [SMI 2024 andmetel](#), lk 59.

Sihttase: aastaks 2035 on eesmärk hoida hooldusraiete osakaalu viie aasta keskmisena vähemalt praegusel tasemel või seda suurendada, eelkõige metsade õigeaegse hooldamise kaudu. See toetab metsade elujõulisust, süsiniku sidumist ja aitab vähendada halva tervisliku seisundi tõttu lageraiesse määratavate puistute pindala.

Arvutus: SMI raportis esitatud hooldusraiete pindala osakaal kõikide raiete pindalast.

Sagedus: üks kord ~1,5 aasta tagant (andmete avaldamise viitaeg sõltub SMI raporti avaldamisest).

Algallikas: [Keskkonnaportaali ülevaade metsastatistikast](#): SMI tulemused

3.1.4. Paranenud või soodsas seisundis loodusdirektiivi metsaelupaikade ja ohustatud metsaliikide arv

Sisu: mõõdik esitatakse kujul X/Y. Paranenud või soodsas seisundis olevate loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide (Y) ja metsaliikide arv (X), lähtudes Euroopa Liidu loodusdirektiivi ([92/43/EMÜ](#)) artikkel 17 kohasest aruandest.

Algtase: loodusdirektiivi aruandeperioodi 2019–2024 tulemused: soodsas/paranenud seisundis on 3 elupaigatüüpi ja 22 metsaliiki.

Sihttase: aastaks 2031 on soodsas/paranenud seisundis 5 elupaigatüüpi ja 28 metsaliiki. Sihttaseme määramisel on lähtutud metsaliikide seisundi realistlikust paranemispotentsiaalst aastani 2031. Sihttasemeks on määratud 28 metsaliiki, võttes arvesse loodusdirektiivi metsaliikide seisundit viimase aruandluse (2024) põhjal ning hinnangut sellele, milliste liikide puhul on kaitsemeetmete rakendamisel võimalik seisundit parandada. Sihttaseme paranenud või soodsas seisundis loodusdirektiivi metsaelupaikade ja ohustatud metsaliikide nimekiri:

[Alaeesmärk Paranenud või soodsas seisundis metsaelupaigad ja metsaliigid.xlsx](#)

Arvutus: Elupaikade ning liikide aruannete metoodika ning aruandevorm koos kõigi vajalike alusmaterjalidega leiab artikkel 17 aruande [osundusportaalist](#).

Sagedus: aruande aluseks oleva analüüsi koostab KAUR ning KliM esitab aruande iga kuue aasta järel vastavalt asjaomasele hindamis- ja aruandlusgraafikule. Aruandeperioodid ei kattu MAK2035 perioodiga.

Algallikad: Keskkonnaportaali: [Loodusdirektiivi artikkel 17 aruanne](#)

3.1.5. Halva tervisliku seisundi tõttu lageraiesse hinnatud puistute pindala (ha/a)

Sisu: näitab puistute pindala, mis on MKE alusel halva tervisliku seisundi tõttu lageraiesse määratud. Kui piiranguvööndis pole lageraie aga lubatud, on ülevaade tegelikest kahjustatud aladest mittetäielik.

Algtase: perioodi 2020–2024 keskmine hukkunud puistute pindala hektarites, mis on KeA poolt MKE alusel lageraiesse määratud.

Sihttase: aastaks 2035 on eesmärk, et võrreldava perioodi aastakeskmise hukkunud puistute maht väheneks. Seejuures tuleb arvestada, et asjakohased statistilised andmed ei pruugi tegelikku olukorda täpselt kirjeldada. Näiteks ei pruugi KeA raieküpse puistu puhul ekspertiisi teostada, kui tavapärase uuendusraie tegemiseks piiranguid ei ole. Samuti võib pindala suurust mõjutada piiranguvööndite kaitseeskirjades sätestatud uuendusraiate kord: kui lageraie pole lubatud, tehakse hukkunud alal sanitaarraie, mis käesolevas statistikas ei kajastu.

Arvutus: näitaja arvutatakse Statistikaameti tabeli KK513 „Hukkunud puistud maakonna järgi” alusel, võttes aluseks KeA poolt metsakaitseeksperitiisi (MKE) põhjal halva tervisliku seisundi tõttu lageraiesse määratud puistute pindala kogu Eestis. Viie aasta lõikes esitatud hektarid liidetakse kokku ning saadud summa jagatakse vaadeldud aastate arvuga, et leida perioodi aastakeskmise.

Sagedus: üks kord ~1,5 aasta tagant (andmete avaldamise viitaeg sõltub SMI ja SA andmete avaldamisest).

Algallikas: SMI andmed, mille avaldab Statistikaamet: [KK513: HUKKUNUD PUISTUD MAAKONNA JÄRGI. Statistika andmebaas](#)

3.1.6. Turbe- ja valikraiete pindala suhe lageraie pindalasse (%)

Sisu: näitab, millises mahus (%) kasutatakse sobilikes küpsetes metsades lageraiele alternatiivseid raieviise (aegjärgne raie, valikraie).

Algtase: 2024. aasta raiete maht metsamaal [SMI tulemuste andmetel](#), lk 57.

Sihttase: eesmärk aastaks 2035 on lageraiele alternatiivsete raieviiside osakaalu suurendamine.

Arvutus: turbe- ja valikraiete pindala / lageraie pindala × 100.

Sagedus: üks kord ~1,5 aasta tagant (andmete avaldamise viitaeg sõltub SMI tulemuste kinnitamisest).

Algallikas: [Keskkonnaportaali ülevaade metsastatistikast](#): SMI tulemused

3.1.7. Lisandväärtuse maht ühe töötaja kohta (tuh €/a)

Sisu: metsasektori majandusliku tootlikkuse näitaja – lisandväärtus töötaja kohta.

Algtase: 2015–2024 perioodi keskmine lisandväärtus ühe töötaja kohta.

Sihttase: sihttase on määratud aastaks 2035. Sihttase on arvutatud eeldusel, et metsasektori tootlikkus kasvab aastatel 2025–2035 4% aastas. Lisandväärtus sõltub suuresti sektori kapitali- või tööjõumahukusest, automatiseeritusest ja kasumlikkusest. Lisandväärtuse kasv eeldab sihipärast arendustegevust ja innovatsiooni.

Arvutus: näitaja aluseks on metsasektori (metsamajandus, puidutööstus, paberi ja tselluloosi tootmine, mööblitootmine) lisandväärtuse suhe tööga hõivatud isikute aastakeskmise arvu. Näitaja arvutatakse valemiga: sektori lisandväärtus / hõivatute arv. Näitaja esitatakse tuhandetes eurodes töötaja kohta aastas.

Sagedus: kord aastas (Statistikaameti andmete avaldamise rütmis).

Algallikas: SA [EM001: ettevõtete majandusnäitajad tegevusala ja tööga hõivatud isikute järgi](#).

3.1.8. Puitu töötleva tööstuse teadus- ja arendustegevuste kulude osakaal sektori lisandväärtusest (kolme aasta keskmisena, %)

Sisu: näitab teadus- ja arendustegevuse (T&A) intensiivsust puidutöötlemises. T&A kulude suurem osakaal sektori lisandväärtusest loob eeldused tootearenduseks, tehnoloogiliste uuenduste rakendamiseks ja protsesside tõhustamiseks. Need tegurid võimaldavad pikemas vaates sektori lisandväärtust tõsta, toetades üleminekut kõrgema väärtusega toodetele.

Algtase: 0,37% (arvutatud vahemiku 2022–2024 keskmisena).

Sihttase: 0,59% (arvutatud perioodi 2033–2035 keskmisena). Mõõdikut on võrreldes varasema arengukava eelnõuga muudetud ning seejuures on sihttase tuletatud varasema arengukava mõõdiku suhtelisest ambitsioonist, kandes varasema sihttaseme kasvukordaja üle uuele suhtarvupõhisele mõõdikule.

Arvutus: ettevõttesiseste T&A-kulutuste (TD024) perioodi aasta keskmine / sektori lisandväärtuse (EM001) perioodi aasta keskmine × 100; esitatakse kolme aasta keskmisena. Sisaldab järgmisi tegevusalasid: puidutöötlemine, paberitootmine, trükindus ja paljundus ning mööblitootmine.

Sagedus: kord aastas (Statistikaameti andmete avaldamise rütmis).

Algallikas: SA [EM001: ettevõtete majandusnäitajad tegevusala ja tööga hõivatud isikute järgi](#) ja [TD024: kulutused teadus- ja arendustegevustele ettevõtlussektoris tegevusala järgi](#).

3.1.9. Riigimetsa külastatavus (mln külastust aastas RMK külastustaristul)

Sisu: RMK külastustaristu kasutus; esitatakse miljonites.

Algtase: [2025. aasta hinnang](#)

Sihttase: 2035. aasta eesmärk on hoida külastuskoormus ligikaudu tänasel tasemel, keskendudes edaspidi eelkõige külastuskogemuse kvaliteedile, külastajate rahulolule ning sellele, et külastustaristu areng toetaks looduse hea seisundi säilimist.

RMK külastuskorralduse strateegia aastateks 2020-2029¹⁴ seab eesmärgiks külastuskordade arvu kasvu 3 miljonini aastas. [RMK arengukava aastateks 2026–2030](#)¹⁵ rõhutab edasise suunana külastajate rahulolu tagamist ning külastustaristu arendamist viisil, mis hoiab looduse head seisundit. Seetõttu ei ole edasine fookus külastajate arvu täiendaval kasvatamisel, vaid olemasoleva külastustaseme kestlikul korraldamisel ja külastuse kvaliteedi parandamisel.

Arvutus: RMK koondab külastusandmed (sh loendused sensori abil) ja avaldab kalendriaasta koondnäitaja oma aastaraamatus või muudes väljaannetes.

Sagedus: kord aastas.

Algallikas: [RMK tähtsad dokumendid](#)

3.1.10. Kohalikest arengusuundumustest ning vajadustest vahetult mõjutatud metsamaa pindala (ha)

Sisu: metsamaa pindala, mille majandamist mõjutavad vahetult kohaliku tasandi ruumilise arengu suunad ja tingimused (nt üldplaneeringutest tulenevad rohealad, rohevõrgustik, puhke- ja virgestusalad, väärtuslikud maastikud või muud kohaliku tasandi tingimused/kitsendused).

Algtase: 2026. aasta märtsi seisuga Metsaregistri uuendatud kaardikihil („metsaregister:yp_kaitsemets“) olevate metsaalade pindala. Tegemist on aladega, kus üldplaneeringuga (ja väljaspool linnasid kui asustusüksusi) on seatud täiendavaid metsade majandamise kitsendusi või tingimusi (v.a KAH-alad, mis ÜP kitsendustega ei kattu).

Sihttase: säilitada tänane tase. MAK-i 2023. a versioonis oli algtase 33 400 ha ja sihttase 50 000 ha.

Arvutus: KAUR koondab üldplaneeringute raiepiirangute ruumiandmed ja arvutab metsamaa pindala ruumilise kattuvuse teel (Eesti metsamaa pindala kattuvuses kohalike planeeringute/tingimuste kaardikihihiga).

Sagedus: kord aastas.

Algallikas: KeA ekspert hinnang ja KAUR.

3.1.11. Osakaal kihelkondadest, kus ajaloolised looduslikud pühapaigad on inventeeritud (%)

Sisu: ajalooliste looduslike pühapaikade inventeerimise kaetus kihelkondade lõikes.

Algtase: [2021 aastaraamatus](#) avaldatud andmed.

Sihttase: 100% – teisisõnu on eesmärk, et kõik looduslikud pühapaigad oleksid aastaks 2035 inventeeritud.

Arvutus (inventeeritud kihelkondade arv / kihelkondade koguarv) × 100.

Sagedus: kord aastas (inventuuri tulemuste avaldamise rütmis).

Algallikas: [Muinsuskaitseameti aastaraamat](#).

¹⁴ [RMK külastuskorralduse strateegia 2020-2029.pdf](#)

¹⁵ [RMK arengukava 2026-2030](#)